

визначенні стабільності ринку набуває рівень капіталізації страховиків, тобто обсяг власних коштів і страхових резервів тощо.

Література:

1. «Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку регіонів України» — стаття Вірбулевської О.В. – Режим доступу: [http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1\(40\)/143.pdf](http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1(40)/143.pdf)
2. «Розвиток страхового ринку в Україні» — стаття Ірини Химич, Наталії Тимошик. — Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/21361/2/IRSP_2017_Khymych_I-Development_of_insurance_67-68.pdf
3. «Аналіз страхового ринку України» — стаття Романовської Ю.А. кандидата економічних наук. Режим доступу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/139.pdf
4. Александрова М.М. «Страховання»: навчально – методичний посібник. – К.: ЦУЛ, 2002. – 280 с.
5. «Страховий ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку» — стаття Матвеева В.В., Гайдаржийської О.М., Отрошка В.П. — Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2/168.pdf>

Патицька Х.О.

к.е.н., м.н.с.

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОТГ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ ТА НАПРЯМКИ НАРОЩЕННЯ ЇХ ЕНДОГЕННОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Реформа місцевого самоврядування, реалізація якої передбачає укрупнення адміністративно-територіальних одиниць базового рівня, децентралізацію управлінських повноважень та перерозподіл фінансових ресурсів, спрямована на забезпечення спроможності територіальних громад на основі ефективного формування та використання власного фінансово-економічного потенціалу. Для проведення цільного дослідження ефективності розвитку територіальних громад Карпатського регіону важливо обґрунтувати основні тенденції їх розвитку в умовах реформи місцевого самоврядування:

- більша половина населення Карпатського регіону проживає в територіальних громадах, місцеві бюджети яких характеризуються нижчою за середньоукраїнську податковою спроможністю, а, отже, нижчим рівнем економічного розвитку [1, 2]. Такими громадами є сільські, селищні та громади міст районного значення;

- ОТГ регіону значно менші за площею та кількістю жителів від середньоукраїнських ОТГ; характеризуються суттєво вищим рівнем залежності від трансфертів з державного бюджету – рівень дотаційності в середньому по регіону становить 30,7%, що вдвічі більше середнього по країні [1, 2];

- у структурі власних доходів бюджетів ОТГ найбільшу питому вагу складають надходження від ПДФО (46,8%), хоча в рейтингу областей України за показниками надходження цього податку до бюджетів ОТГ на одну особу Львівська, Чернівецька та Івано-Франківська області займають останні позиції, що свідчить про низький рівень розвитку економіки громад (основним джерелом надходження ПДФО до бюджетів громад є оподаткування працівників бюджетних установ); вагомою є питома вага акцизного податку з реалізації підакцизної продукції (19,8%) та плати за землю (15,6%), обсяги яких в доходах бюджетів громад залежать передовсім від територіального розташування та наявності земельного ресурсу;

- до складу ОТГ Карпатського регіону практично не входять великі міста, а більшість громад утворені шляхом об'єднання сіл, селищ та невеликих міст, наслідком чого є незадіяння значного ресурсу міст як центрів економічного зростання;

- в рейтингу оцінки фінансової спроможності ОТГ України за 2017 рік області Карпатського регіону займають останні позиції. Лише шість ОТГ опинилися в першій

половині рейтингу (Тячівська (16), Тростянецька (57), Мостиська (85), Давидівська (105), Новокалінівська (126), Шегинівська (141)).

На підставі проведених досліджень визначено, що вирішення питання активізації формування фінансово-економічного потенціалу територіальних громад в умовах реалізації реформи місцевого самоврядування лежить у площинах:

1) підтримки створення спроможних ОТГ;

2) стимулювання економічного розвитку через активізацію роботи за такими напрямками: забезпечення співробітництва ОТГ; формування та розвиток міських агломерацій; нарощення податкового потенціалу бюджетів ОТГ; формування підприємницького середовища громади.

В умовах реформи місцевого самоврядування особливої актуальності набуває питання стимулювання економічного розвитку територіальної громади на основі активного використання ендегенних ресурсів та можливостей. В рамках запропонованого підходу виділено формування підприємницького середовища як джерела спроможності територіальної громади. Інструментами формування підприємницького середовища визначено: використання повноважень в сфері встановлення місцевих податків та зборів; розпорядження комунальною власністю; землекористування та планування розвитку земель громади; правова культура органів місцевого самоврядування.

При використанні зазначених інструментів органам місцевого самоврядування доцільно врахувати такі аспекти:

- встановлення місцевих податків та зборів слід здійснювати на певний строк (не менше ніж на 3 роки) для забезпечення стабільності та надання суб'єктам господарювання можливості пристосування до відповідних умов;

- зниження ставок місцевих податків та зборів може бути лише короткотривалим заходом органів місцевого самоврядування для залучення на територію громади нових суб'єктів господарювання;

- важливим напрямком формування підприємницького середовища є стимулювання до підприємницької діяльності мешканців громади, їх навчання та інформування;

- необхідною є офіційна реєстрація ведення підприємницької діяльності на території громади, що в умовах реформи місцевого самоврядування лежить в колі інтересів передовсім органів місцевого самоврядування;

- формування планувально-функціональної структури населеного пункту має здійснюватися з урахуванням стратегічних планів або програм розвитку територіальної громади для забезпечення максимально ефективного використання землі та соціально-економічного розвитку;

- суб'єкти господарювання віддають перевагу купівлі земельних ділянок перед її орендою, проте органи місцевого самоврядування повинні вирішувати питання продажу/оренди в кожному окремому випадку, виходячи з можливої вигоди та ризиків, які несе така угода.

Напрямок активізації формування фінансово-економічного потенціалу територіальних громад визначено нарощення їх податкового потенціалу. В цьому контексті основним виступає удосконалення механізмів оподаткування, яке передбачає:

- оптимізацію справляння ПДФО через використання прогресивної шкали оподаткування та перехід від оподаткування працівника до оподаткування мешканця, що сприятиме зменшенню ухилень від сплати податку та забезпечить дотримання принципу соціальної справедливості;

- акумулювання надходжень акцизного податку з реалізації підакцизних товарів на єдиному казначейському рахунку з наступним перерозподілом між бюджетами

області, що знизить диференціацію надходжень податку до місцевих бюджетів та зменшить залежність його надходжень від територіального розташування громади;

- забезпечення повного охоплення всіх об'єктів оподаткування майновими податками в частині реєстрації речових прав на нерухоме майно та проведення НГО земель.

Література:

1. www.decentralization.gov.ua. – Офіційний сайт.
2. www.minfin.gov.ua. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України.

Пенюшкевич А.Ю.

*«Фінанси, банківська справа та страхування. Банківська справа», 3 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – к.е.н, доцент кафедри фінансів Славкова А.А.*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Ринок цінних паперів - це частина фінансового ринку, який є значущою складовою ринкової економіки. Фондовий ринок є надзвичайно важливим, і розглядається та досліджується саме у розрізі багатоаспектних процесів соціально-економічних та політичних реформ, адже ефективне функціонування ринку цінних паперів є основою реалізації таких реформ. Головною функцією фондового ринку є акумуляція та перерозподіл фінансових ресурсів з однієї галузі в іншу, забезпечивши його прогресивне функціонування, економіка країни буде демонструвати як економічне зростання, так і розвиток в цілому. Тому важливо проаналізувати сучасний стан та проблеми фондового ринку, а також розглянути можливі перспективи розвитку даного сегменту фінансового ринку, адже останні роки в Україні існує нестабільна соціально-політична ситуація, яка є причиною низького економічного зростання. Покращення діяльності ринку цінних паперів в майбутньому дасть можливість удосконалити економічну сферу, рівень заощаджень, інвестицій.

Перший ключовий показник, що характеризує стан фондового ринку це обсяг торгів на ринку цінних паперів. Через те, що в Україні майже відсутній зв'язок між основними показниками організованого ринку та макроекономічними показниками, існує певна розбіжність між перебігами реальної економіки та ринком цінних паперів, що демонструє хиткість положення України в економічній сфері. У 2013-2014 році можна було спостерігати найбільше зниження обсягу торгів, що становило більше 8%, ринок перебував у стані стагнації, у 2015 році було невелике збільшення обсягу торгів на ринку цінних паперів, а саме збільшення кількості випусків цінних паперів на 1,5%, але станом на 2016 рік ситуація різко погіршилась, і було зафіксовано мінімальний обсяг торгів за останні п'ять років.

Наступним, не менш важливим, показником є випуск цінних паперів. Через зниження довіри інвесторів до українських корпорацій та до держави в цілому як емітента акцій, випуск та їх придбання мають тенденцію до зниження, що відображається в статистичних даних - за останні 5 років випуск акцій поменшав на 21,7%. Достатньо високий рівень ліквідності та малі ризики роблять привабливими облігації для інвесторів, у 2016 році порівняно з 2012 роком кількість їх випуску зросла на 214%, що має позитивний вплив на економіку України, адже ситуація в країні є не сприятливою [1, с. 207].

Тому, доцільно розглянути ще один показник, який впливає на ринок цінних паперів - це багатогранна структура фондових інструментів. Структура фондових інструментів у 2017 році: акції, що становлять 12,83% від загальної кількості, корпоративні облігації 5,74%, ф'ючерси 23,64%, державні облігації 57,52%, ІСІ 0,26%,